

ก

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มอาชีพตำบลอ่างศิลาให้เข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิลา อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาศักยภาพ ปัญหา และสาเหตุของปัญหาของกลุ่มอาชีพตำบลอ่างศิลา และศึกษาศักยภาพ บทบาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิลา ต่อการพัฒนากลุ่มอาชีพ ตลอดจนหารูปแบบในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพในตำบลอ่างศิลา ให้เข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิลา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ หน่วยงาน อบต.อ่างศิลา กลุ่มไข่เค็ม ม.2 บ้านอ่างหินเหนือ กลุ่มปิ่นเตา หมู่ 3 บ้านอ่างหินใต้ กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หมู่ 4 บ้านอ่างหินสามัคคี กลุ่มเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมือง ม.7 บ้านราษฎร์เจริญ กลุ่มจักสาน ม.8 บ้านโนนสว่าง รวมทั้งหมด 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อค้นหาบริบทข้อมูล พื้นฐาน แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ แบบสังเกตพฤติกรรม การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิด การจัดเวทีประชาคมเพื่อตรวจสอบข้อมูล วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) สร้างความเข้าใจและศึกษาศักยภาพ ปัญหาสาเหตุของปัญหากลุ่มอาชีพตลอดจนศักยภาพ บทบาทของ อบต. ต่อการพัฒนากลุ่มอาชีพ 2) กำหนดรูปแบบ แนวทางแก้ไขปัญหากลุ่มอาชีพ และแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพของ อบต. 3) นำรูปแบบที่ได้ไปปฏิบัติการทดลองในกลุ่มอาชีพและ อบต.

ผลการวิจัย พบว่า 1. กลุ่มอาชีพในตำบลอ่างศิลามีศักยภาพในการนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า โดยสร้างหรือแปรรูปเป็นสินค้า/ผลิตภัณฑ์เสริมรายได้ให้กับตนเองได้ เช่น กลุ่มไข่เค็ม กลุ่มปิ่นเตากลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มจักสาน เป็นต้น หรือ การนำอาชีพที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่น การเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมืองเพื่อใช้แรงงานและเป็นอาหาร มาเลี้ยงเพื่อการค้าและจำหน่าย ซึ่งปัจจุบันกลุ่มอาชีพที่สามารถดำเนินการอยู่ได้จะเป็นกลุ่มอาชีพที่ใช้วัสดุและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น ส่วนปัญหาของกลุ่มอาชีพหลัก ๆ คือ การตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อรองรับนโยบายของภาครัฐ การบริหารกลุ่มไม่โปร่งใส ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ไม่มีเงินทุนหรือเครื่องทุนแรง ไม่มีการเพิ่มเติมหรือต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนสาเหตุของปัญหาแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของภาครัฐให้ชุมชนตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อรองรับเงินอุดหนุน โดยที่ชุมชนไม่มีความรู้และไม่มีความต้องการที่จะทำกลุ่มอาชีพอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ภาครัฐยังขาดการตรวจสอบพิจารณาถ่วงถ่วงก่อนให้งบประมาณอุดหนุน และหลังจากให้งบประมาณอุดหนุนไปแล้วก็ไม่มีการติดตามตรวจสอบหรือให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำแก่กลุ่มอาชีพ 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร สมาชิกกลุ่มอาชีพไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีการเสาะหาเพิ่มเติมองค์ความรู้ในกลุ่มที่ทำ ไม่มีความตั้งใจที่จะทำกลุ่มอาชีพอย่างจริงจัง ไม่อยากใช้งบประมาณของตนเองลงทุน รองรับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐอย่างเดียว ทำให้กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ล้มเหลว 2. รูปแบบในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพในตำบลอ่างศิลาให้เข้มแข็ง

เกิดจากการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำของ กลุ่มอาชีพ ชุมชนและ อบต. ซึ่งมี 6 ข้อ ได้แก่ 1) กลุ่มอาชีพที่ตั้งขึ้นมาต้องมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มที่ชัดเจน 2) สมาชิกกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม 3) สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องมีหุ้น(ทุน)ในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม(ทุน)

4) กลุ่มอาชีพต้องมีการประชุมกลุ่มทุกเดือน เพื่อร่วมปรึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่ม และต้องมีสินค้า/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจำหน่ายตลอด 5) ต้องมีการตรวจสอบการบริหารงานของกลุ่มอาชีพ โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มตั้งขึ้นจงบประมาณรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มทุกเดือน และสามารถให้หน่วยงานภาครัฐร่วมตรวจสอบได้ 6) เมื่อกกลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็ง มั่นคงแล้วหน่วยงานภาครัฐต้องสนับสนุนเงินทุนและจัดฝึกอบรมความรู้และให้คำปรึกษาคำแนะนำแก่กลุ่มอาชีพ

3. ศักยภาพ บทบาทของ อบต. ต่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ เมื่อกกลุ่มอาชีพมีการบริหารจัดการกลุ่มที่เข้มแข็งและมั่นคงแล้ว อบต. ต้องมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) มีคณะกรรมการพิจารณาก่อนการอนุมัติงบประมาณอุดหนุนกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มอาชีพที่จะได้รับงบประมาณอุดหนุนต้องมีการบริหารจัดการตามรูปแบบทั้ง 6 ข้อ 2) มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินผลกลุ่มอาชีพที่รับเงินอุดหนุนจาก อบต. 3) มีเจ้าหน้าที่ อบต. ที่รับผิดชอบงานด้านกลุ่มอาชีพที่มีความรู้ ความสามารถในด้านกลุ่มอาชีพ 4) มีแผนงาน/โครงการฝึกอบรม/สมาชิกกลุ่มอาชีพให้มีความรู้ ความชำนาญเพิ่มเติม 5) เพิ่มงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพที่ดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและจริงจัง 6) มีการบรรจุแผนพัฒนาของกลุ่มอาชีพที่ประชาชนในท้องถิ่นสนใจในแผนพัฒนา อบต. 7) ประสานงานหน่วยงานองค์การที่เกี่ยวข้อง ให้มาแนะนำ สนับสนุนกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยก็เพื่อให้กลุ่มอาชีพของตำบลอ่างศิลามีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป